

Про підсумки сільськогосподарського року

Відповідно до міжнародної практики редакційна колегія вирішила започаткувати рубрику «Колонка головного редактора». У ній передбачається окреслювати актуальні питання для обговорення на сторінках нашого видання. З урахуванням наближення Нового 2019 року розпочати цю рубрику ми вирішили коротким оглядом економічних результатів 2018 р., що наближається до завершення.

Відомо, що сільське господарство України за 11 місяців 2018 р. досягло приросту обсягів виробництва на 8,2 % проти відповідного періоду 2017 р. Цей приріст забезпечило збільшення врожаю кукурудзи, рису, інших зернових та зернобобових культур, а також технічних (крім цукрових буряків), плодово-ягідних, овочевих культур, винограду та картоплі.

За даними Міністерства аграрної політики та продовольства України досягнуто історичного максимуму виробництва зерна (70,1 млн тонн), насіння соняшнику (13,7 млн тонн), сої (4,4 млн тонн), за 9 місяців 2018 р. введено в експлуатацію 52 тваринницьких комплекси, започатковані нові програми державної підтримки та багато іншого. Майже на 165 млн дол. США збільшився український аграрний експорт.

За розрахунками Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки», у 2018 р. прибутки сільськогосподарських підприємств зростуть майже на 14 %, а рівень рентабельності виробництва майже не зміниться (очікується 26,3 проти 26,8 % у 2017 р.). Переважна більшість продукції сільськогосподарських культур (крім жита, гречки та гороху) очікується рентабельною, хоча торік усі культури вироблялися з прибутком. У тваринництві рентабельним очікується виробництво м'яса свиней, молока та яєць. Виробництво м'яса великої рогатої худоби, яке тогоріч чи не вперше за всю історію стало рентабельним, у нинішньому році знову очікується збитковим (- 18 %). У цілому рентабельність тваринництва зменшиться, однак воно залишиться прибутковим (10 %).

Отже, результати 2018 р. можна вважати позитивними. Аграрна економіка, навіть за наявності численних проблем, практично стабілізувалася, і сьогодні доцільно сконцентрувати увагу на забезпеченні якісних змін. В основному вони пов'язані з максимальною диверсифікацією сільськогосподарського виробництва, підвищенням конкурентоспроможності продукції галузі, зокрема на зовнішніх ринках, формуванням продуктових ланцюжків з високою доданою вартістю, і, звичайно, забезпеченням стало-го розвитку сільських територій.

При цьому диверсифікація має відбуватися не тільки за спеціалізацією та розміщенням виробництва, а й за формами і масштабами господарювання тощо. Сільське господарство повинно за будь-яких умов забезпечувати продовольчу безпеку держави та максимально достатнє задоволення потреб у продукції галузі.

Досягнення високої конкурентоспроможності вітчизняної продукції лежить, переважно, у площині запровадження європейських стандартів її якості, розширення застосування сучасних високопродуктивних технологій та мінімізації витрат на виробництво. Серед іншого доцільно скористатися зростаючим попитом на органічну продукцію, можливості виробництва якої в Україні далеко не вичерпані.

Формування продуктових ланцюжків з високою доданою вартістю покликане відновити глибоку переробку сільськогосподарської продукції на засадах кооперації сільськогосподарських товаровиробників, з тим, щоб доходи від реалізації кінцевого продукту розподілялися саме між ними. Тут важливим є і розширення зайнятості сільського населення.

Забезпечення стало-го розвитку сільських територій охоплює гармонізацію економічних, соціальних та екологічних складових аграрного виробництва. Зростання обсягів сільськогосподарської продукції та підвищення ефективності виробництва має відбуватися за збереження довкілля, ощадливого використання ресурсів і підвищення якості життя сільського населення.

Безумовно, якісні зміни в сільському господарстві країни мають здійснюватися комплексно, за допомогою ефективних і суспільно прийнятних механізмів, з урахуванням особливостей кожного напрямку. Результативними ці процеси можуть стати за умов глибокого наукового обґрунтування, спільного пошуку та фахового аналізу ефективних рішень.

Наш журнал готовий стати майданчиком для публікації та обговорення результатів наукових досліджень окреслених проблем і запрошує усіх науковців та практиків, яким не байдужа доля українського сільського господарства, стати його дописувачами.

Юрій Лупенко,
головний редактор журналу «Економіка АПК»
* * *